

09 HERKENNEN WIJ HEN? OVER PERSOON-ZIJN EN WAARACHTIGHEID IN DE DEMENTIEZORG

Spreker: dr. Ike Kamphof (Maastricht)

Mensen met dementie worden in onze samenleving vaak niet voor vol aangezien. De gangbare opvatting van wat het betekent mens te zijn, benadrukt onze cognitieve vermogens, zoals taal, redelijk denken en zelfbewustzijn—aspecten waarop mensen met dementie minder goed scoren. Maar verdwijnen zij daarmee als personen, zoals een hardnekkig stereotype wil? Welke andere perspectieven maken het mogelijk om hen als volwaardige medemensen te herkennen? Wat is de rol van ons lichaam voor onze identiteit, en wat betekent zorg voor elkaar in dit verband? Hoe we antwoorden op deze filosofische vragen, bepaalt hoe we met mensen met dementie omgaan. Een centrale vraag daarbij in de zorg is of je tegen mensen met dementie—die zelf het onderscheid tussen werkelijkheid en fictie lijken te verliezen—mag liegen? En omgekeerd: is het altijd goed om de waarheid te zeggen, ook als die pijn doet? Deze vragen krijgen nieuwe relevantie door het veelvuldig gebruik van dingen en technologieën in de dementiezorg die aspecten van doen-alsof hebben. Denk aan de deurstickers die sommige zorgcentra gebruiken om de uitgang te laten lijken op een boekenkast; aan film- of *virtual reality* installaties die bewoners als-of boswandelingen en andere uitstapjes aanbieden; of aan sociale robots die mensen met dementie gezelschap houden. Wat is in dit verband waarachtige zorg die de persoon met dementie respecteert?

Literatuur

Hendriks, R.P.J., Hendriks, A., Kamphof, D. J. & Swinnen, A. M. C. (2016). Goede verstanders; wederzijdse articulatie en de stem van mensen met dementie. In: Hove, G. V., Schippers, A., Cardol, M. & Schauwer, E. D. (eds.). *Disability Studies in de Lage Landen*. Gent: Garant, pp. 81-99

Hendriks, R.P.J., Hendriks, A.F.C., Kamphof, D.J., & Swinnen, A.M.C. (2013). *Delen in dementie: Onderzoeksreflecties*. Maastricht: Maastricht University. Available online: http://disabilitystudies.nl/sites/disabilitystudies.nl/files/beeld/publicaties/delenindementie_web.pdf

Kamphof, I. & Hendriks, R. (2018). Doen alsof met behulp van dingen: Waarheid en misleiden in de persoonsgerichte zorg, *Handboek Dementie*. Antwerpen: Expertisecentrum Dementie Vlaanderen, pp. 1-17

Offermans, C. (2006) *Waarom ik moet liegen tegen mijn demente moeder*. Amsterdam: Cossee.

Schermer, M. (2007) Nothing but the truth? On truth and deception in dementia care. *Bioethics*, 21: 13-22.

Kamphof, I. & Hendriks, R. (2020). Beyond Façade. Home making and Truthfulness in Dementia Care, In: Pasveer, B., Synnes, O. & Moser, I. (eds.) *Ways of Home Making in Care for Later Life*. Palgrave McMillan, pp. 271-292

Personalia

Ike Kamphof is als filosofe van media en technologie verbonden aan de Faculteit der Cultuurwetenschappen (Universiteit Maastricht). Haar onderzoek richt zich op ethische vragen rond zorgrelaties, met name in de dementiezorg en natuurconservatie. Ze was recent projectleider van het door ZonMW gefinancierde onderzoek *Make-Believe Matters. The Moral Role Things Play in Dementia Care*. dat zich richtte op de vraag naar waarachtige dementiezorg in relatie tot het gebruik van nieuwe technologie met aspecten van doen-alsof. (<https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/kwaliteit-van-zorg/ethiek-en->

[gezondheid/programmas/project-detail/ethiek-en-gezondheid-2012-2015/make-believe-matters-the-moral-role-things-play-in-dementia-care/](#)

Aantal avonden	2
Plaats	Fontys Hogescholen, ds. Th. Fliednerstraat 2, 5631 BN Eindhoven
Tijd	19.30- 21.30 uur
Datum	14 en 21 maart 2023
Thema	09
Kosten	€ 15,00